

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	9
1. Arystoteles i presokratycy.....	10
2. Doksografia.....	16
Rozdział I. Tales z Miletu.....	22
1.1. Informacje biograficzne	22
1.2. Teza o wodzie	25
1.2.1. Argument biologiczny	27
1.2.2. Argument fizyczny	29
1.2.3. Woda jako <i>arche</i> ?	31
1.3. Bogowie, dusza i świat	32
1.4. Matematyka i astronomia	36
1.5. Podsumowanie	39
Rozdział II. Anaksymander z Miletu	41
II.1. Informacje biograficzne	41
II.2. <i>Apeiron</i>	42
II.2.1. Jedno	44
II.2.2. Ruchome	46
II.2.3. Nieograniczone	49
II.2.4. Siła sterująca	50
II.3. Filozofia przyrody	53
III.3.1. Kosmologia i astronomia	53
III.3.2. Meteorologia	59
III.3.3. Powstanie człowieka	61
II.4. Podsumowanie	62
Rozdział III. Anaksymenes z Miletu	66
III.1. Informacje biograficzne	66
III.2. Powietrze	66
III.3. Filozofia przyrody	70
III.4. Kosmologia	73
III.5. Podsumowanie	76
Rozdział IV. Ksenofanes z Kolofonu	77
IV.1. Informacje biograficzne	77
IV.2. Wątki religijne	78
IV.3. Wątki epistemologiczne	83
IV.4. Wątki fizyczne	85

IV.4.1. Ziemia i woda	85
IV.4.2. Ziemia	87
IV.4.3. Cykliczność zmian	89
IV.5. Podsumowanie	91

Rozdział V. Pitagoras z Samos i pitagorejczycy	93
V.1. Pitagoras: informacje biograficzne	93
V.2. Akuzmatycy	100
V.3. Dusza	105
V.3.1. Dusza według Pitagorasa	105
V.3.2. Zaświaty	108
V.3.3. Dusza według pitagorejczyków	114
V.4. Liczba	117
V.4.1. Liczby i rzeczy – harmonia	118
V.4.2. Liczby i rzeczy – ujęcie symboliczne	126
V.4.3. Liczby i rzeczy – opis świata	129
V.5. Filolaos z Krotonu	135
V.6. Podsumowanie	142

Rozdział VI. Heraklit z Efezu	144
VI.1. Informacje biograficzne	144
VI.2. Logos	145
VI.3. Jedność rzeczywistości	151
VI.3.1. Interpretacja potoczna	151
VI.3.2. Jedność sprzeczności	153
VI.4. Człowiek	168
VI.4.1. Dusza i nieśmiertelność	168
VI.4.2. Dusza, etyka, prawo	175
VI.5. Podsumowanie	178

Rozdział VII. Parmenides z Elei	180
VII.1. Informacje biograficzne	180
VII.2. Prolog	181
VII.3. Prawda	186
VII.3.1. Dwie drogi	186
VII.3.2. Trzecia droga	189
VII.3.3. Cechy tego, co JEST	192
VII.3.4. Czym jest JEST?	196
VII.4. Mniemanie	200
VII.5. Prawda i mniemanie	205
VII.6. Podsumowanie	212

Rozdział VIII. Zenon z Elei	215
VIII.1. Informacje biograficzne	215
VIII.2. Argumenty przeciw wielości	216
VIII.2.1. Paradoks podobieństwa i niepodobieństwa	216

VIII.2.2. Paradoks wielkości i małości	217
VIII.2.3. Paradoks ilości ograniczonej i nieograniczonej	220
VIII.3. Argumenty przeciw ruchowi	220
VIII.3.1. Paradoks podziału dychotomicznego	221
VIII.3.2. Paradoks Achillesa i żółwia	222
VIII.3.3. Paradoks lecącej strzały	223
VIII.3.4. Paradoks stadionu	226
VIII.4. Pozostałe paradoksy	228
VIII.4.1. Paradoks miejsca	228
VIII.4.2. Paradoks ziarna prosa	229
VIII.5. Podsumowanie	231
Rozdział IX. Melissos z Samos	232
IX.1. Informacje biograficzne	232
IX.2. Argumenty Melissosa	233
IX.2.1. TO, CO JEST, nie powstaje i nie ginie	233
IX.2.2. TO, CO JEST, jest nieograniczone czasowo	234
IX.2.3. TO, CO JEST, jest nieograniczone przestrzennie	234
IX.2.4. TO, CO JEST, jest jednym	235
IX.2.5. TO, CO JEST, jest niezróżnicowane (jednorodne)	235
IX.2.6. TO, CO JEST, jest bezcielesne	235
IX.2.7. TO, CO JEST, nie podlega zmianom ani ruchowi	236
IX.2.8. Świadectwo zmysłów a <i>logos</i> o TYM, CO JEST	239
IX.3. Podsumowanie	243
Rozdział X. Empedokles z Akragas	245
X.1. Informacje biograficzne	245
X.2. Status poznawczy filozofii	247
X.3. Korzenie rzeczywistości	251
X.4. Mieszanie żywiołów	257
X.5. Proces zmian w przyrodzie	262
X.5.1. Interpretacja tradycyjna – cykle kosmiczne	262
X.5.2. Interpretacje alternatywne	268
X.6. Zoogonia	272
X.7. Procesy biologiczne	275
X.7.1. Prokreacja	276
X.7.2. Oddychanie	278
X.7.3. Poznanie zmysłowe	280
X.7.4. Myślenie	283
X.8. Oczyszczenia	287
X.8.1. Daimony i ich dzieje	288
X.8.2. Święty umysł	293
X.9. Podsumowanie	297
Rozdział XI. Anaksagoras z Klazomenów	300
XI.1. Informacje biograficzne	300

XI.2. Umysł	302
XI.3. Teoria rzeczy zmieszanych I	310
XI.4. Teoria rzeczy zmieszanych II	317
XI.5. Teoria rzeczy zmieszanych III	321
XI.6. Teoria rzeczy zmieszanych IV	325
XI.7. Podsumowanie	330
Rozdział XII. Diogenes z Apollonii	332
XII.1. Informacje biograficzne	332
XII.2. Filozofia przyrody	333
XII.3. Inne poglądy	337
XII.4. Podsumowanie	340
Rozdział XIII. Leukippos i Demokryt z Abdery	342
XIII.1. Informacje biograficzne	342
XIII.2. Teoria atomistyczna	343
XIII.2.1. Atom i jego cechy	345
XIII.2.2. Próżnia	349
XIII.2.3. Związki atomów i ich ruch	351
XIII.2.4. Jakości rzeczy	355
XIII.3. Powstawanie światów	358
XIII.4. Problemy biologiczne	362
XIII.5. Dusza	365
XIII.6. Poznanie	368
XIII.6.1. Poznanie zmysłowe	368
XIII.6.2. Myślenie	371
XIII.6.3. Wizerunki, sny, bogowie	375
XIII.6.4. Status wiedzy	380
XIII.7. Etyka	384
XIII.8. Konieczność i przypadek	390
XIII.9. Podsumowanie	395
Zakończenie. O filozofii presokratejskiej	398
1. Pojęcie filozofii presokratejskiej	398
2. Sokrates i przewrót humanistyczny	401
3. Sokrates i przewrót epistemologiczny	405
4. Presokratycy o <i>apeironie</i>	409
5. Presokratycy o tym, co JEST	414
Bibliografia	418
Indeks	436